

ประสิทธิผลการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดสระบุรี Effectiveness of Local Development in Saraburi Province

นิษฐพร โพธิ์รักษา¹ ภมร ขันธะหัตต์² ธนิศร ยืนยง³

Nittaporn Poraksa¹ Phamorn Khanthahat² Phamorn Khanthahat³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดสระบุรี (2) เพื่อวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชน บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่น และหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดสระบุรี และ (3) เพื่อเสนอแนวทางในการเพิ่มประสิทธิผลการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดสระบุรี เป็นวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ ประชากร คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปและมีทะเบียนบ้านอยู่ในจังหวัดสระบุรี กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงปริมาณ จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 20 คน เครื่องมือการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์

ผลการศึกษาพบว่า

1. ประสิทธิผลการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดสระบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ประกอบด้วย ด้านการท่องเที่ยว ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและความมั่นคง ด้านเกษตรกรรม และด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ
2. บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่น และหลักธรรมาภิบาล ด้านกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน หลักประสิทธิภาพ หลักการมีส่วนร่วม หลักการรับผิดชอบ การร่วมรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงาน หลักการกระจายอำนาจ การร่วมลงมือปฏิบัติในโครงการที่ได้คัดเลือกร่วมกัน พัฒนาพลัง และปฏิบัติการร่วมกัน ส่งผลต่อประสิทธิผลการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดสระบุรี มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

¹ นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยปทุมธานี

Student of Doctor of Public Administration, Faculty of Political Science Pathum Thani University

² รองศาสตราจารย์ ดร., มหาวิทยาลัยปทุมธานี

Assoc.Prof. Dr, Faculty of Political Science Pathum Thani University

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

Assistant Professor Dr. , Faculty of Political Science Pathum Thani

3. ผู้บริหารท้องถิ่นควรกำหนดกลยุทธ์ในการปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรม พร้อมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน เน้นย้ำการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลให้กับบุคลากรและพัฒนาศักยภาพบุคลากรอยู่เสมอ จะนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อไป

คำสำคัญ : ประสิทธิภาพการพัฒนาท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของประชาชน บทบาทผู้บริหารท้องถิ่น
หลักธรรมาภิบาล

Abstract

The research purposes were (1) to study the effectiveness levels of local development in Saraburi Province; (2) to analyze the public participation, local administrator roles, and good governance affecting the effectiveness of local development in Saraburi Province; and (3) to propose the guidelines for increasing the effectiveness of local development in Saraburi Province. This was the quantitative and qualitative research. The population was the people aged 18 years and over, named in the household registration in Saraburi Province. The quantitative sample group was the 400 people, the research instrument was the questionnaire; the qualitative sample group was the 20 people, the research instrument was the in-depth interview form. The data analysis statistics were the frequency, percentage, mean, standard deviation, multiple regression analysis, and correlation analysis.

The research findings were:

1. The effectiveness of local development in Saraburi Province found the overall was at high level; the descending mean were the tourism aspect, the economy aspect, the society and security aspect, the agriculture aspect, and the natural resources and environment aspect, respectively;

2. The roles of local administrators and the good governance principles in terms of the aspect of setting a common vision, principles of efficiency, principles of participation, principles of accountability, sharing of benefits arising from operations, participation in operational planning, principles of decentralization, co-operation in jointly selected projects, development of synergies, and joint operation affected the effectiveness of local development in Saraburi Province at the statistical significance level .05.

3. The local administrators should formulate concrete operational strategies, together with promoting public participation, emphasizing good governance practices

for personnel and always developing personnel potential will leading to efficient and effective local development in the future.

Keywords: Effectiveness of Local Development, Public Participation, Local Administrator roles, Good Governance

บทนำ

การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นกระบวนการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหา และ จัดลำดับความสำคัญของปัญหาเข้าร่วมในการวิเคราะห์ถึงสาเหตุและที่มาของปัญหาเข้าร่วมในการ เลือกรูปแบบและการวางแผนในการแก้ปัญหาเข้าร่วมในการดำเนินงานตามแผน และเข้าร่วมในการ ประเมินผลวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคและปัจจัยที่มีส่วนทำให้เกิดผลสำเร็จตลอดจนเข้ามามีส่วนร่วม พิจารณากำหนดปัญหาความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นของตน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไข ปัญหาและพัฒนาไปสู่ความสำเร็จ (วิศรดา สมทรัพย์, 2556) การมีส่วนร่วมของประชาชนในฐานะที่ เป็นกระบวนการในการพัฒนาว่า คือ การเข้าร่วมอย่างกระตือรือร้นและมีพลังของประชาชนใน กระบวนการตัดสินใจ เพื่อกำหนดเป้าหมายของสังคม จัดทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและเป็น การปฏิบัติตามแผนการหรือโครงการต่างๆ (WHO and UNICEF (1978) การมีส่วนร่วมสามารถ จำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) การมีส่วนร่วมโดยตรง การมีส่วนร่วมในการบริหารเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจเป็นสำคัญ ดังนั้น ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบกิจกรรมโดยตรง เช่น ผู้บริหาร หัวหน้าโครงการ มักจะเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในรูปของกรรมการที่ปรึกษาที่ให้ข้อคิด ข้อเสนอแนะ เพราะกิจกรรมบางอย่างอาจมีอุปสรรคไม่สามารถแก้ปัญหาให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี จึงจำเป็นต้องให้บุคคล อื่นเข้ามาร่วมในการตัดสินใจ เพื่อให้ผลการตัดสินใจเป็นที่ยอมรับแก่คนทั่วไปหรือเกิดผลงานที่มี ประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมโดยตรงจึงมีสาระสำคัญอยู่ที่ว่า เป็นการร่วมอย่างเป็นทางการและมักทำ เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น คำสั่งแต่งตั้ง หนังสือเชิญประชุม บันทึกการประชุม และ 2) การมีส่วนร่วม โดยอ้อม การมีส่วนร่วมโดยอ้อมเป็นเรื่องของการทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งให้บรรลุเป้าหมายอย่าง ไม่เป็นทางการ โดยไม่ได้ร่วมในการตัดสินใจในกระบวนการบริหาร แต่เป็นเรื่องของการให้การ สนับสนุน ส่งเสริมให้บรรลุเป้าหมายเท่านั้น เช่น การบริจาคเงิน ทรัพย์สิน วัสดุอุปกรณ์ แรงงาน เข้า ช่วยสมทบ ไม่ได้เข้าร่วมประชุมแต่ยินดีร่วมมือ เป็นต้น (เมตต์ เมตต์การุณจิต, 2553)

ผู้บริหารท้องถิ่นย่อมต้องมีบทบาทในการบริหาร และพัฒนา หากกล่าวถึง คุณธรรมของผู้ นำ นั้น ที่จะต้องรู้เหตุ รู้ผล รู้ตน รู้ประมาณ รู้กาลเวลา รู้ชุมชน รู้บุคคล และเลือกใช้คุณธรรมนั้นอย่าง เหมาะสม เพราะถ้าผู้นำรู้จักสภาพการณ์ที่เหมาะสมย่อมสามารถที่จะนำพาสังคมไปสู่ความเป็นสังคม แห่งความดีงาม หลักการที่ทำให้เป็นผู้นำนั้นประกอบด้วยหลายองค์ประกอบ การรู้จักตนเองและ ค้นหาปรับปรุงตัวเอง ให้รู้จักตัวเอง ให้เกิดความเชี่ยวชาญ เพื่อขึ้นนำองค์กรสู่สิ่งใหม่ๆ ด้วยความ รับผิดชอบและมีการวางแผนในการดำเนินงานเพื่อให้เป็นแบบอย่างแก่คนในชุมชน รวมถึงเป็น ตัวอย่างให้กับบุคคลอื่น และเข้าถึงผู้คนในชุมชนด้วยความเข้าใจ ทำให้สามารถสื่อสารกับผู้คนใน

ชุมชนได้ง่าย เพื่อให้การสื่อความหมายเป็นแนวทางก้าวไปสู่ความสำเร็จดังกล่าว (จักรีศรี จารุเมธิ ญาณ, 2550) การพัฒนาท้องถิ่น โดยการทำให้ดีขึ้น เกี่ยวข้องกับการเพิ่มพูนคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ จากสิ่งเดิมที่มีอยู่ หรือสิ่งที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นใหม่ ส่วนการพัฒนาชุมชน (Community Development) หมายถึง การทำให้สภาพต่าง ๆ ทางสังคม การทำให้กลุ่มคนดีขึ้นอย่างรอบด้าน เช่น ด้านเศรษฐกิจ สังคม การปกครอง วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ฯลฯ (ชนากร สังเขป, 2558) ขบวนการทางสังคมที่เกิดขึ้นจากการร่วมมือกันของประชาชนในสังคมนั้น ๆ ร่วมมือกันวางแผน ปฏิบัติการบางประการเพื่อการแก้ไขปัญหของท้องถิ่นหรือส่วนรวม รวมไปถึงการร้องขอความช่วยเหลือจากภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะองค์กรภาครัฐ (Miniclier Louis, 1956)

จังหวัดสระบุรีได้มีการบูรณาการกันระหว่างหน่วยงานความมั่นคงโดยได้มีการทำงาน แบบบูรณาการทุกภาคส่วน เพราะพบปัญหา เช่น ภัยแล้ง ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมและสิ่งอำนวยความสะดวกไม่เพียงพอ ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางรายได้ของประชาชน การเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้สูงอายุ ความหนาแน่นของประชากรในอำเภอเมืองสระบุรี เป็นต้น สะท้อนถึงประสิทธิผลของการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดสระบุรี (สำนักงานจังหวัดสระบุรี, 2561) ดังนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชน และผู้บริหารท้องถิ่น การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งมีความสำคัญในการที่จะเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจวิจัยเรื่องประสิทธิผลการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดสระบุรี เพื่อเสนอแนวทางในการเพิ่มประสิทธิผลการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดสระบุรี ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดสระบุรี
2. เพื่อวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชน บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่น และหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดสระบุรี
3. เพื่อเสนอแนวทางในการเพิ่มประสิทธิผลการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดสระบุรี

สมมติฐานการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนส่งผลต่อประสิทธิผลการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดสระบุรี
2. บทบาทผู้บริหารท้องถิ่น ส่งผลต่อประสิทธิผลการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดสระบุรี
3. หลักธรรมาภิบาล ส่งผลต่อประสิทธิผลการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดสระบุรี

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ประสิทธิผลการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดสระบุรี สามารถอธิบายถึงขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ด้านเนื้อหา การมีส่วนร่วมของประชาชน ตามแนวคิดของ สถาบันพระปกเกล้า (2556) ได้กำหนดขั้นตอนของการเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ ดังนี้ 1) การเผยแพร่ข้อมูลที่ประชาชนให้ความสนใจ 2) การมีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงาน 3) การร่วมลงมือปฏิบัติในโครงการที่ได้คัดเลือกร่วมกัน 4) การร่วมรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน 5) การร่วมติดตามสอบการประเมินการปฏิบัติงาน

บทบาทผู้บริหารท้องถิ่น ตามแนวคิดของ Sandmann & Vandenberg (199) ประกอบด้วย 1) กำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน 2) นำร่วมกัน 3) เรียนรู้ด้วยกัน 4) สร้างชุมชน 5) พัฒนาพลัง 6) ปฏิบัติการร่วมกัน 7) มีการสื่อสาร

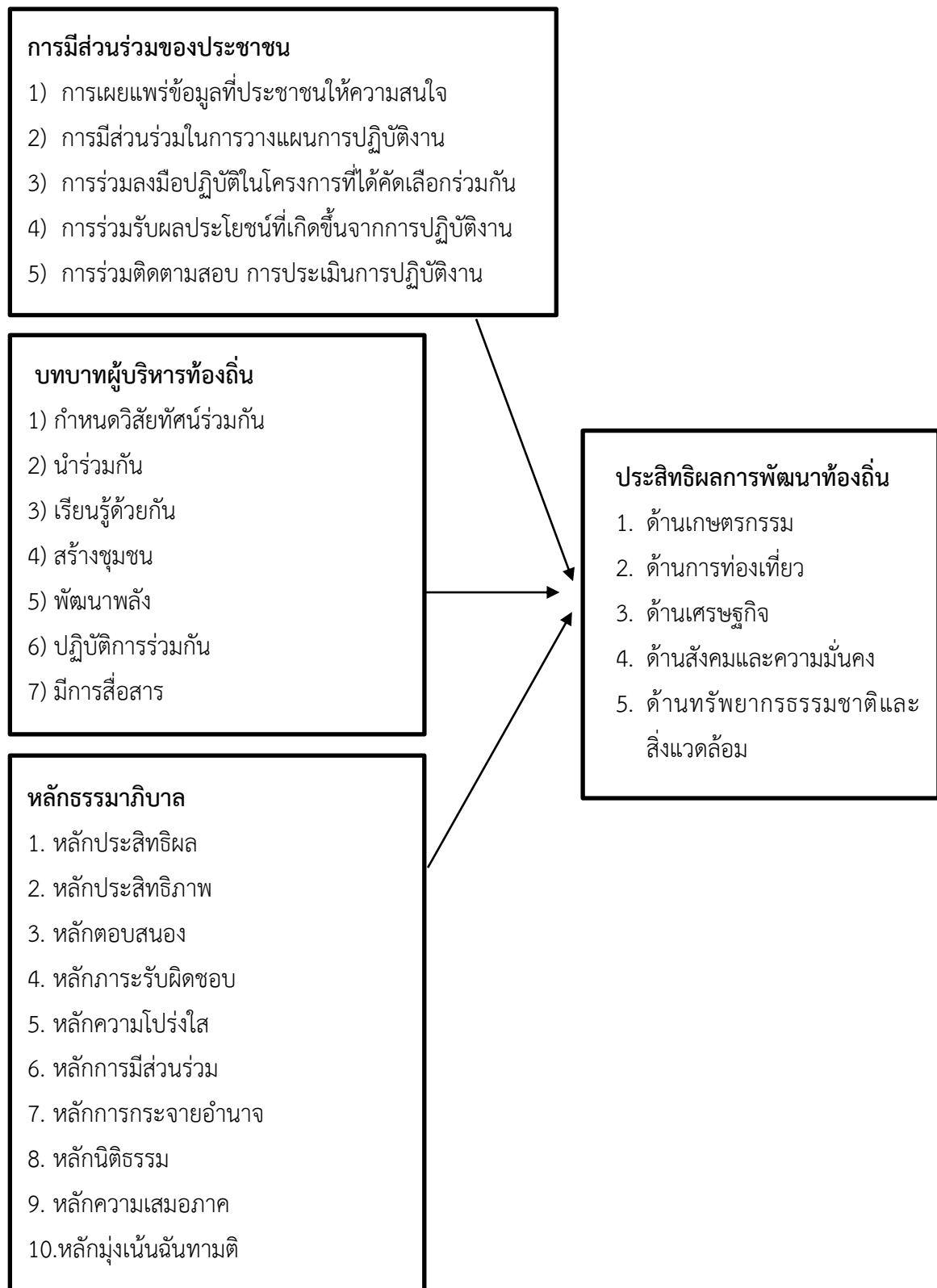
หลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย 1) ประสิทธิภาพ 2) ประสิทธิภาพ 3) ตอบสนอง 4) ภาระรับผิดชอบ 5) ความโปร่งใส 6) การมีส่วนร่วม 7) การกระจายอำนาจ 8) นิติธรรม 9) ความเสมอภาค และ 10) มุ่งเน้นฉันทามติ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2552)

ประสิทธิภาพการพัฒนาท้องถิ่น ตามแผนพัฒนาจังหวัดสระบุรี (พ.ศ. 2561-2565) ฉบับทบทวน ประกอบด้วย 1) ด้านเกษตรกรรม 2) ด้านการท่องเที่ยว 3) ด้านเศรษฐกิจ 4) ด้านสังคมและความมั่นคง 5) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.ด้านประชากร ประชากร คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปและมีทะเบียนบ้านอยู่ในจังหวัดสระบุรี จำนวน 637,681 คน แบ่งเป็นชาย จำนวน 314,441 คน หญิง จำนวน 323,240 คน (สำนักงานสถิติจังหวัดสระบุรี, 2564)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดสระบุรี ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชน ตามแนวคิดของ สถาบันพระปกเกล้า (2556) ทฤษฎีบทบาทผู้บริหารท้องถิ่น ตามแนวคิดของ Sandmann & Vandenberg (1995) แนวคิดหลักธรรมาภิบาล (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2552) และแนวคิดประสิทธิภาพการพัฒนาท้องถิ่น ตามแผนพัฒนาจังหวัดสระบุรี (พ.ศ. 2561-2565) ฉบับทบทวนได้นำองค์ความรู้ที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์กำหนดเป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งมีเนื้อหาดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดสระบุรี การวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลทุติยภูมิจากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลปฐมภูมิ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพโดยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปและมีทะเบียนบ้านอยู่ในจังหวัดสระบุรี แยกเป็นราย จำนวน 637,681 คน แบ่งเป็นชาย จำนวน 314,441 คน หญิง จำนวน 323,240 คน (สำนักงานสถิติจังหวัดสระบุรี, 2564)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปและมีทะเบียนบ้านอยู่ในจังหวัดสระบุรี จำนวน 400 คน จากการคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน (Taro Yamane, 1973) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 สุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลาก

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปและมีทะเบียนบ้านอยู่ในจังหวัดสระบุรี ผู้วิจัยทำการกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมด จำนวน 20 คน ผู้บริหารท้องถิ่น 3 คน ประชาชนในจังหวัดสระบุรี จำนวน 17 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เพื่อทำการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดแบบสอบถามขึ้นจากการศึกษาผลงานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 การมีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบด้วย 1) การเผยแพร่ข้อมูลที่ประชาชนให้ความสนใจ 2) การมีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงาน 3) การร่วมลงมือปฏิบัติในโครงการที่ได้คัดเลือกร่วมกัน 4) การร่วมรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน 5) การร่วมติดตามสอบ การประเมินการปฏิบัติงาน

ส่วนที่ 2 บทบาทผู้บริหารท้องถิ่น ประกอบด้วย 1) กำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน 2) นำร่วมกัน 3) เรียนรู้ด้วยกัน 4) สร้างชุมชน 5) พัฒนาพลัง 6) ปฏิบัติการร่วมกัน 7) มีการสื่อสาร

ส่วนที่ 3 หลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย 1) ประสิทธิภาพ 2) ประสิทธิภาพ 3) ตอบสนอง 4) ภาระรับผิดชอบ 5) ความโปร่งใส 6) การมีส่วนร่วม 7) การกระจายอำนาจ 8) นิติธรรม 9) ความเสมอภาค และ 10) มุ่งเน้นฉันทามติ

ส่วนที่ 4 ประสิทธิภาพการพัฒนาท้องถิ่น ตามแผนพัฒนาจังหวัดสระบุรี ประกอบด้วย 1) ด้านเกษตรกรรม 2) ด้านการท่องเที่ยว 3) ด้านเศรษฐกิจ 4) ด้านสังคมและความมั่นคง 5) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การวัดระดับความคิดเห็นในการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้กำหนดใช้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert)

2.การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยทำการกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมดจำนวน 20 คน ผู้บริหารท้องถิ่น 3 คน ประชาชนที่มีทะเบียนในจังหวัดสระบุรีและมีอายุ 18 ปีขึ้นไปจำนวน 17 คน ผู้วิจัยบันทึกข้อมูลภาคสนามและการถอดเทป ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์ด้วยวิธีจัดระบบข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างสรูป ซึ่งส่วนใหญ่ข้อมูลที่น่าสนใจวิเคราะห์จะเป็นข้อความบรรยาย ซึ่งได้จากการสังเกต สัมภาษณ์ และการจดบันทึก

การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ

การวิจัยเรื่องประสิทธิผลการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดสระบุรี โดยศึกษาค้นคว้าข้อมูล ผลงานทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับ บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นและการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อนำมาประกอบการวิจัย และกำหนดขอบเขตของแบบสอบถามจากข้อมูลที่ได้ศึกษาและนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ทำการตรวจสอบ โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง IOC (Item-Objective Congruence Index) ได้เท่ากับ 0.858 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try-out) กับกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดลพบุรี จำนวน 30 คน จากนั้นทดสอบเพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของคอนบราค (Cronbach, 1990 : 202-204) โดยพบว่าค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง (Reliability Coefficients) ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .91

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน คิดเป็นร้อยละ 100 มาทำการวิเคราะห์ทางสถิติ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเชิงอนุมาน ใช้วิเคราะห์ข้อมูลด้านการทดสอบการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis : MRA) และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis)

2. การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ผู้วิจัยทำการกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมด ทั้งหมด 20 คน คือ ผู้บริหารท้องถิ่น จำนวน 3 คน ประชาชนที่มีทะเบียนในจังหวัดสระบุรีและมีอายุ 18 ปีขึ้นไปจำนวน 17 คน ผู้วิจัยบันทึกข้อมูลภาคสนามและการถอดเทป ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์ด้วยวิธีจัดระบบข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างสรูป ซึ่งส่วนใหญ่ข้อมูลที่น่าสนใจวิเคราะห์จะเป็นข้อความบรรยาย ซึ่งได้จากการสังเกต สัมภาษณ์ และการจดบันทึก

ผลการวิจัย

1.ผลการศึกษาระดับประสิทธิผลการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดสระบุรี สรุปรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดสระบุรี โดยภาพรวม

ประสิทธิผลการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดสระบุรี	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. เกษตรกรรม	3.61	0.41	มาก	4
2. การท่องเที่ยว	3.82	0.51	มาก	1
3. เศรษฐกิจ	3.70	0.42	มาก	2
4. สังคมและความมั่นคง	3.68	0.51	มาก	3
5. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3.55	0.41	มาก	5
รวม	3.66	0.21	มาก	

ตารางที่ 1 พบว่า ประสิทธิผลการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดสระบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.82$) รองลงมา ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 3.70$) ด้านสังคมและความมั่นคง ($\bar{X} = 3.68$) ด้านเกษตรกรรม ($\bar{X} = 3.61$) และอันดับที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.55$)

2. ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชน บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่น และหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดสระบุรี สรุปรายละเอียดดังนี้

2.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในจังหวัดสระบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.75$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติในโครงการที่ได้คัดเลือกร่วมกัน ($\bar{X} = 3.73$) ด้านการร่วมรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.71$) ด้านการเผยแพร่ข้อมูลที่ประชาชนให้ความสนใจ ($\bar{X} = 3.66$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการร่วมติดตามสอบ การประเมินการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.45$) ตามลำดับ

2.2 บทบาทผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดสระบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 6 ด้าน ระดับปานกลาง 1 ด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านสร้างชุมชน ($\bar{X} = 3.93$) รองลงมา ได้แก่ ด้านปฏิบัติการร่วมกัน ($\bar{X} = 3.88$) ด้านนำร่วมกัน ($\bar{X} = 3.85$) ด้านกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน ($\bar{X} = 3.73$) ด้านเรียนรู้ด้วยกัน ($\bar{X} = 3.72$) ด้านเรียนรู้ด้วยกัน ($\bar{X} = 3.67$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านพัฒนาพลัง ($\bar{X} = 3.35$) ตามลำดับ

2.3 หลักธรรมาภิบาลในจังหวัดสระบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ หลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 3.91$) รองลงมา ได้แก่ หลักการกระจายอำนาจ ($\bar{X} = 3.85$) หลักประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.83$) หลักการรับผิดชอบต่อ ($\bar{X} = 3.78$) หลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.76$) หลักตอบสนอง ($\bar{X} = 3.75$) หลักประสิทธิผล ($\bar{X} = 3.65$) หลักความเสมอภาค ($\bar{X} = 3.59$) หลักนิติธรรม ($\bar{X} = 3.59$) และอันดับที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ หลักมุ่งเน้นฉันทามติ ($\bar{X} = 3.49$) ตามลำดับ

3. ผลการทดสอบสมมติฐาน สรุปรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ตัวแปรอิสระ	B	Std. Error	Beta	t	Sig
ค่าคงที่ (Constant)	2.332	0.324		7.195	0.000
การเผยแพร่ข้อมูลที่ประชาชนให้ความสนใจ (X_1)	0.037	0.025	0.073	1.526	0.128
การมีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงาน (X_2)	0.062	0.025	0.134	2.485	0.013*
การร่วมลงมือปฏิบัติในโครงการที่ได้คัดเลือกร่วมกัน (X_3)	0.054	0.024	0.110	2.206	0.028*
การร่วมรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน (X_4)	0.066	0.022	0.135	2.689	0.007*
การร่วมติดตามสอบการประเมินการปฏิบัติงาน (X_5)	0.011	0.024	0.022	0.459	0.647
กำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน (X_6)	0.137	0.023	0.306	5.876	0.000*
นำร่วมกัน (X_7)	-0.001	0.022	-0.002	-0.032	0.974
เรียนรู้ด้วยกัน (X_8)	0.032	0.026	0.066	1.261	0.208
สร้างชุมชน (X_9)	0.018	0.024	0.037	0.746	0.456
พัฒนาพลัง (X_{10})	0.049	0.022	0.108	2.258	0.025*
ปฏิบัติการร่วมกัน (X_{11})	0.046	0.021	0.102	2.192	0.029*
มีการสื่อสาร (X_{12})	0.016	0.019	0.040	0.858	0.391
หลักประสิทธิผล (X_{13})	0.010	0.019	0.024	0.495	0.621
หลักประสิทธิภาพ (X_{14})	0.096	0.026	0.182	3.309	0.001*
หลักตอบสนอง (X_{15})	0.016	0.019	0.043	0.856	0.393
หลักการรับผิดชอบต่อ (X_{16})	0.074	0.026	0.138	2.819	0.005*
หลักความโปร่งใส (X_{17})	0.021	0.026	0.042	0.815	0.416
หลักการมีส่วนร่วม (X_{18})	0.093	0.026	0.175	3.614	0.000*

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	B	Std. Error	Beta	t	Sig
หลักการกระจายอำนาจ(X ₁₉)	0.061	0.029	0.128	2.215	0.027*
หลักนิติธรรม (X ₂₀)	-0.021	0.020	-0.049	-1.056	0.292
หลักความเสมอภาค (X ₂₁)	0.036	0.021	0.082	1.699	0.090
หลักมุ่งเน้นฉันทามติ (X ₂₂)	0.026	0.025	0.048	1.027	0.305
R = 0.493 , R Square = 0.243 , Adjuster R Square = .199					
Std. Error of the Estimate = 0.19828 F = 5.493 , Sig = 0.000					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 1 แสดงการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชน บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่น และหลักธรรมาภิบาล ด้านกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน หลักประสิทธิภาพ หลักการมีส่วนร่วม หลักการรับผิดชอบต่อ การร่วมรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงาน หลักการกระจายอำนาจ การร่วมลงมือปฏิบัติในโครงการที่ได้ คัดเลือกร่วมกัน พัฒนาพลัง และปฏิบัติการร่วมกัน ส่งผลต่อประสิทธิผลการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัด สระบุรี มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยสามารถเขียนสมการพยากรณ์ประสิทธิผลการ พัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดสระบุรี (Y) ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 2.332 + 0.306(X_6) + 0.182(X_{14}) + 0.175(X_{18}) + 0.138(X_{16}) + 0.135(X_4) + 0.134(X_2) + 0.128(X_{19}) + 0.110(X_3) + 0.108(X_{10}) + 0.102(X_{11})$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = 0.137(X_6) + 0.096(X_{14}) + 0.093(X_{18}) + 0.074(X_{16}) + 0.066(X_4) + 0.062(X_2) + 0.061(X_{19}) + 0.054(X_3) + 0.049(X_{10}) + 0.046(X_{11})$$

4. องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากผลการวิจัย สรุปดังนี้

การวิจัยเรื่องประสิทธิผลการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดสระบุรี จากผลการวิจัยสรุปองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

4.1 กำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน โดยการกำหนดทิศทางร่วมกัน รวมถึงการวางแผนงาน กระบวนการ ผู้บริหารมีการกระตุ้นให้ผู้ตามมีความรู้สึกเต็มใจที่จะปฏิบัติตาม ร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ เพื่อให้เป็นจุดเริ่มต้นที่ดีในการไปสู่เป้าหมาย

4.2 หลักประสิทธิภาพ โดยการใช้หลักการบริหารจัดการที่ดี สร้างกระบวนการทำงานอย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม สามารถปรับใช้วิธีการ กลยุทธ์นั้น อย่างถูกต้องก็จะนำไปสู่การทำงานที่มีประสิทธิภาพ

4.3 หลักการมีส่วนร่วม โดยการสนับสนุน และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อแสดงความคิดเห็น ปรีกษา หรือ เพื่อหาทางออก ซึ่งมีแนวทางแก้ปัญหาาร่วมกัน ก็จะสามารถแก้ปัญหาได้อย่างตรงจุด โดยอาศัยข้อคิดเห็นรอบด้าน เป็นข้อมูลแก้ปัญหาได้อย่างถาวร

4.4 หลักการระมัดระวัง ส่งเสริมการมีความตระหนักในความรับผิดชอบ อันเกิดจากการกระทำ ไม่ว่าจะเป็นสถาบันครอบครัว องค์กร หรือหน่วยงาน รับผิดชอบต่อสังคม ไม่กระทำการใดที่เป็นการเอาเปรียบสังคม สร้างจิตสำนึกที่ดีให้เกิดในตัวตนและถ่ายทอดส่งต่อได้แก่รุ่นหลัง สังคมเราจะน่าอยู่ และปลอดภัย

4.5 การร่วมรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน โดยการดำเนินการโครงการต่างๆ ต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดที่ประชาชนจะได้รับ ควรมีการร่วมวางแผน วางแนวทางอย่างครอบคลุมเพื่อให้เกิดการตกลึก คำนึงถึงประโยชน์ส่วนร่วมเป็นสำคัญ

4.6 การมีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงาน โดยการร่วมวางแผน มีการกำหนดทรัพยากรในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน สร้างทีมงานที่สามารถปฏิบัติงานที่มีความรู้ความสามารถในเรื่อง โครงการนั้นๆ จำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีความชำนาญ สามารถนำความรู้ด้านเทคนิคการมีส่วนร่วม มาใช้ได้ดี

4.7 หลักการกระจายอำนาจ โดยการส่งเสริมให้การพัฒนาท้องถิ่นมีความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น การกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยังท้องถิ่นเพื่อดำเนินการและให้ชุมชนเข้ามามีบทบาท

4.8 การร่วมลงมือปฏิบัติในโครงการที่ได้คัดเลือกร่วมกัน โดยการดำเนินงานร่วมกัน ลงมือปฏิบัติในขั้นตอนของการดำเนินงานเพื่อให้ทราบข้อมูล ทั้งด้านปัญหา อุปสรรค ผลสัมฤทธิ์ของงาน พัฒนาพลัง โดยการสร้างองค์กรพลังหมู่ สร้างแรงศรัทธา ร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ ตัดสินใจ วางแผน อันจะทำให้เกิดการ พัฒนา และพร้อมที่จะกระทำการเพื่อองค์การ ให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีต่อองค์การและปฏิบัติการร่วมกัน โดยการส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมร่วม มุ่งการปฏิบัติงานเป็นทีม รวมผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในด้านต่างๆ ที่จะทำให้เกิดการพัฒนา ก้าวหน้า ดังนั้น ที่ส่งเสริมการปฏิบัติการร่วมกันจะทำให้ได้ความคิดที่หลากหลายแง่มุม ที่เกิดจากประสบการณ์ของแต่ละบุคคล เกิดองค์ความรู้รอบด้าน เพื่อลดอุปสรรค และปัญหาอันจะเกิดขึ้นในอนาคต

อภิปรายผล

1. ผลจากการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในจังหวัดสระบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย

คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงาน รองลงมา ได้แก่ ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติในโครงการที่ได้คัดเลือกร่วมกัน ด้านการร่วมรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน ด้านการเผยแพร่ข้อมูลที่ประชาชนให้ความสนใจ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการร่วมติดตามสอบ การประเมินการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานแนวคิดของสถาบันพระปกเกล้า (2554) ได้กำหนดขั้นตอนของการเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ ดังนี้ 1) การเผยแพร่ข้อมูลที่ประชาชนให้ความสนใจ การให้ข้อมูลด้านสภาพปัญหา การเกิดผลกระทบทั่ว ๆ ไปที่จะมีต่อท้องถิ่น การนำข้อมูลมาแลกเปลี่ยนกันระหว่างประชาชน ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และภาคส่วนที่เกี่ยวข้องผ่านการปรึกษาหารือ การเสนอแนะ การแสดงความคิดเห็น การร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล การเชื่อมโยงสาเหตุและเหตุผลที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการสร้างฐานข้อมูลให้เจ้าหน้าที่ได้นำไปกำหนดเป็นแผนการพัฒนาร่วมกัน 2) การมีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงาน การร่วมกำหนดแนวทางในการทำงาน การร่วมสรรหาทรัพยากรที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน การส่งเสริมกิจกรรมของภาครัฐ 3) การร่วมลงมือปฏิบัติในโครงการที่ได้คัดเลือกร่วมกัน 4) การร่วมรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน หรือการเลือกโครงการที่เสนอไป 5) การร่วมติดตามสอบ การประเมินการปฏิบัติงานว่าสอดคล้องกับแผนการที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด ประโยชน์ที่เกิดขึ้นตรงกับเป้าหมายขององค์กรหรือไม่ ผลกระทบที่เกิดขึ้นมีลักษณะรุนแรงมากน้อยเพียงใด

2. ผลการวิเคราะห์บทบาทผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดสระบุรี ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 6 ด้าน ระดับปานกลาง 1 ด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านสร้างชุมชน รองลงมา ได้แก่ ด้านปฏิบัติการร่วมกัน ด้านนำร่วมกัน ด้านกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน ด้านเรียนรู้ด้วยกัน ด้านเรียนรู้ด้วยกัน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านพัฒนาพลัง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Sandmann & Vandenberg (1995) ได้วิจัยและกำหนดกรอบแนวคิดเพื่อภาวะผู้นำ ศตวรรษที่ 21 (a framework for 21st century leadership) ได้ข้อสรุปที่สำคัญว่า การพัฒนาภาวะผู้นำสำหรับศตวรรษที่ 21 เป็นรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำแบบปฏิบัติการชุมชน (Community Action Leadership Development: CALD) การพัฒนาภาวะผู้นำแบบปฏิบัติการชุมชน ยึดการปฏิบัติเป็นฐาน 7 ประการ สำหรับหรับค่านิยมที่ยึดการปฏิบัติเป็นฐาน 7 ประการนั้นประกอบด้วย 1) กำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Visioning Together) 2) นำร่วมกัน (Leading Together) 3) เรียนรู้ด้วยกัน (Learning Together) 4) สร้างชุมชน (Building Community) 5) พัฒนาพลัง (Developing Energy) 6) ปฏิบัติการร่วมกัน (Acting Together) และ 7) มีการสื่อสาร (communicating) จะต้องมีการสื่อสารระหว่างกันที่เข้มแข็ง ผ่านการปฏิบัติการสุนทรียสนทนา (dialogue) โดยฟังเพื่อเข้าใจ สะท้อนผลความเห็น เปิดใจกว้าง และหาข้อตกลงร่วมกันจากนานาทัศนะ เช่นเดียวกับ ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ Marcus B. Lane (2006) ศึกษาการเปลี่ยนแปลงบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนคิดและวางแผนทำ พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนแก้ปัญหา คือ ตัวปัญหา ความรู้ในการนำ

แผนไปปฏิบัติ แนวทางในการวางแผนและตัดสินใจและการพิจารณาถึงความสำคัญของปัญหา เพื่อให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม วิจัยของ Fritzen (2000) ศึกษาการกระจายอำนาจและบทบาทขององค์กรปกครองส่วน พบว่า การปฏิรูปมักจะประสบความล้มเหลวในสภาพชุมชนที่ยากจน โดยมีแนวคิดที่จะเปลี่ยนแปลงการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ ให้ปฏิรูปไปใช้หลักการกระจายอำนาจเหมือนกันทั่วประเทศ เป็นการพยายามทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งเตรียมการปกครอง โดยสนองความต้องการและการมีส่วนร่วมขอประชาชนเป็นวิถีทางแก้ปัญหาที่ดีที่สุด

3. ผลจากการศึกษาพบว่า หลักธรรมาภิบาลในจังหวัดสระบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านหลักความโปร่งใส รองลงมา ได้แก่ ด้านหลักการกระจายอำนาจ ด้านหลักประสิทธิภาพ ด้านหลักภาระรับผิดชอบ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักตอบสนอง ด้านหลักประสิทธิผล ด้านหลักความเสมอภาค ด้านหลักนิติธรรม และอันดับที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552) ได้กำหนดองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลไว้ 10 ประการ คือ 1) หลักประสิทธิผล (Effectiveness) คือ การปฏิบัติงานที่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนการดำเนินงานได้ตามที่กำหนดไว้ตามงบประมาณที่กำหนด รวมถึงมีผลงานที่สามารถเทียบเคียงได้กับส่วนราชการ หรือหน่วยงานอื่นที่มีการกิจคล้ายคลึงกัน และมีผลการปฏิบัติงานในระดับชั้นนำของประเทศเพื่อประโยชน์ของประชาชน ทั้งนี้ ในการปฏิบัติงานนั้นจะต้องมีการกำหนดทิศทางของยุทธศาสตร์ และเป้าหมายที่ชัดเจน มีกระบวนการดำเนินงาน มีระบบการดำเนินงานอย่างเป็นมาตรฐาน รวมไปถึงการติดตามและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและมีความเป็นระบบ 2) หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) คือ หลักการบริหารงานที่ดี มีการออกแบบกระบวนการดำเนินงานโดยใช้เทคนิคและเครื่องมือการบริหารจัดการที่เหมาะสม เพื่อให้องค์กรสามารถใช้ทรัพยากรทั้งด้านต้นทุน แรงงาน และระยะเวลาอย่างเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาขีดความสามารถของการดำเนินงานเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน 3) หลักตอบสนอง (Responsiveness) คือ การดำเนินงานได้สำเร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด สามารถสร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้ และรวมถึงกลุ่มผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความหลากหลายและความแตกต่างกัน 4) หลักภาระรับผิดชอบ (Accountability) คือ หลักการแสดงความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ดำเนินงาน ความรับผิดชอบต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นความรับผิดชอบต่อผู้ที่สนองต่อความคาดหวังของสาธารณะ ตลอดจนความสำนึกในการรับผิดชอบต่อปัญหาของสังคม 5) หลักความโปร่งใส (Transparency) คือ หลักการเปิดเผยถึงกระบวนการดำเนินงานอย่างตรงไปตรงมา หน่วยงานสามารถชี้แจงได้อย่างโปร่งใสเมื่อมีข้อสงสัย และสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอย่างไม่ต้องห้ามด้วยกฎหมายอย่างเสรี อันประชาชนมีสิทธิในการรับรู้ทุกกระบวนการดำเนินงานของหน่วยงานและสามารถตรวจสอบได้ 6) หลักการมีส่วนร่วม

(Participation) คือหลักการที่ให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ และร่วมตัดสินใจ ร่วมเสนอแนวทางแก้ไขปัญหา ตลอดจนร่วมมีส่วนร่วมในการพัฒนาอีกด้วย 7) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) คือ การถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจ ทรัพยากร และภารกิจจากส่วนกลางบางประการไปสู่หน่วยงานการปกครองท้องถิ่น เพื่อภาคประชาชนให้ดำเนินงานแทนอย่างอิสระตามความเหมาะสม ตลอดจนการมอบอำนาจ หน้าที่ ความรับผิดชอบในการดำเนินงานและตัดสินใจให้แก่บุคคล โดยมุ่งเน้นถึงการสร้างความพึงพอใจของผู้รับบริการ การปรับปรุงกระบวนการดำเนินงาน และการเพิ่มผลผลิตของการดำเนินงาน 8) หลักนิติธรรม (Rule of Law) คือ การบังคับใช้อำนาจแห่งกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ในการบริหารงานอย่างเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย 9) หลักความเสมอภาค (Equity) คือ การได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน อย่างไม่แบ่งแยก ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเพศ เชื้อชาติ ศาสนา ถิ่นกำเนิด ภาษา อายุ ความพิการ สภาพทางร่างกาย สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม การฝึกอบรม การศึกษา ฯลฯ 10) หลักมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus - Oriented) เป็นการหาข้อตกลงร่วมกันอันเกิดจากกระบวนการที่จะก่อให้เกิดผลประโยชน์และเสียประโยชน์ โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงที่จะต้องไม่มีข้อคัดค้านที่ไม่สามารถยุติได้ในประเด็นที่สำคัญ

4. ผลจากการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดสระบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการท่องเที่ยว รองลงมา ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและความมั่นคง ด้านเกษตรกรรม และอันดับที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับงานแนวคิดของ แผนพัฒนาจังหวัดสระบุรี (พ.ศ.2561-2565) ฉบับทบทวน จังหวัดได้ดำเนินการสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการด้านต่างๆ ของประชาชนในจังหวัด สระบุรีในด้าน 1) ด้านเกษตรกรรม 2) ด้านการท่องเที่ยว 3) ด้านเศรษฐกิจ 4) ด้านสังคมและความมั่นคง 5) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 1.ด้านเกษตรกรรม กล่าวถึง ความอุดมสมบูรณ์ของดิน แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ปัญหาภัยแล้งส่งผลให้ผลผลิตทางการเกษตร ศัตรูพืช องค์ความรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตและการแปรรูป 2.ด้านการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกไม่เพียงพอ/ไม่ได้ การพัฒนาเส้นทาง ป้ายบอกทาง และระบบการรักษาความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาสถานประกอบการให้ได้มาตรฐาน เช่น ร้านอาหารสถานประกอบการ นวด สปา 3.ด้านเศรษฐกิจ การช่วยเหลือล้าทางรายได้ของประชาชนในพื้นที่ ประชาชนมีภาระหนี้สิน รายได้ไม่พอ กับการจ่ายเนื่องจากไม่มีอาชีพแน่นอน อาชีพเสริมหลังจากการทำอาชีพหลัก การส่งเสริมการรวมกลุ่มอาชีพอย่างต่อเนื่อง ต้นทุนในการผลิต พึ่งพิงตลาดภายนอกพื้นที่ ความยากจน รายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย ผลผลิตไม่ได้รับราคา ผลผลิตทางการเกษตร ระบบพ่อค้าคนกลางกดราคาสินค้าทางการเกษตร(ข้าว)เกษตรกรอำนาจในการต่อรองราคา 4.ด้านสังคมและความมั่นคง จำนวนผู้สูงอายุในหมู่บ้าน มีการส่งเสริม

อาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ การแพร่ระบาดของยาเสพติด การมั่วสุมของกลุ่มวัยรุ่นในที่สาธารณะ ความเพียงพอของแสงสว่างในเวลาค่ำคืน สภาพถนนหนทางให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ การขาดแคลนน้ำอุปโภค 5.ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เขตพื้นที่สีเขียว ปริมาณขยะสะสม และมาตรฐานของแหล่งกำจัดขยะ ปัญหามลภาวะจากโรงงานอุตสาหกรรม เช่นการปล่อยน้ำเสีย ฝุ่นละออง มลภาวะจาก รถบรรทุกที่เข้าออกโรงงาน โรงงานดูแล ประชาชนโดยรอบ ปัญหามลภาวะทางอากาศที่เกิดจากการประกอบอุตสาหกรรมโรงงาน โรงโม่ สิ่งแวดล้อมและประชาชนที่มีถิ่นอาศัยอยู่บริเวณโดยรอบเพราะฉันทามติไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องต้องการโดยเอกฉันท์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ควรมีการเตรียมความพร้อมให้แก่ท้องถิ่น ทั้งในด้านบุคลากร ได้แก่ นักการเมืองท้องถิ่น ข้าราชการและพนักงานที่ปฏิบัติงานในท้องถิ่น ให้มีความรู้ ความสามารถ และทัศนคติที่ดี ในการปฏิบัติงาน ตลอดจนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการจัดการภาครัฐแนวใหม่ และในด้านงบประมาณท้องถิ่นและรัฐบาลจะส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีรายได้ที่เพียงพอที่จะใช้ในการบริหารงาน

1.2 ควรพัฒนาศักยภาพผู้นำท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ที่มีแววความเป็นผู้นำให้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาทุนมนุษย์ที่มีอยู่ในชุมชน เพื่อรับช่วงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดราชบุรีให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง

1.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามากระตุ้นให้ชุมชนทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการให้มีความรู้ ความสามารถ และทัศนคติที่ดี ในการปฏิบัติงาน ตลอดจนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาทุนมนุษย์ และในด้านการมีส่วนร่วมทางด้านงบประมาณท้องถิ่นและรัฐบาลจะส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีรายได้ที่เพียงพอที่จะใช้ในการบริหารงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลของประชาชน เจาะจงความต้องการของประชาชนในจังหวัดอื่นๆ ที่มีบริบทใกล้เคียงกันเพื่อเป็นการสนับสนุนในผลการวิจัยนี้

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารท้องถิ่นที่นำไปสู่ความเป็นเลิศแห่งการพัฒนาที่ยั่งยืน

2.3 ควรมีการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล ในจังหวัดใกล้เคียงเพื่อนำมาเปรียบเทียบกับความแตกต่าง นำผลที่ได้มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

บรรณานุกรม

- จักรีศรี จารุเมธิญาณ. (2550). **ภาวะผู้นำกับการพัฒนาชุมชน**. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน.
- ธนากร สังเขป. (2558). **บทความทางวิชาการ ประกอบการบรรยายในการสัมมนา เรื่อง ทิศทางการพัฒนาชุมชนไทยในอนาคต**. สืบค้นจาก www.franchisecb.com.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต.(2553).**การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม:ประชาชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและราชการ**.กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์ พิมพ์ครั้งที่ 3.
- วิศรา สมทรัพย์. (2556). **การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, , มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2554). **การเมืองไทยระบบหรือคน : การพัฒนาวัฒนธรรมและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน**. วารสารสถาบันพระปกเกล้า, 9(3).
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2552). **คู่มือการจัดระดับการกำกับดูแลองค์การภาครัฐ ตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Rating)**. กรุงเทพฯ : บริษัท ฟรีเมียร์ โพร จำกัด.
- สำนักงานจังหวัดสระบุรี.(2561).**แผนพัฒนาจังหวัดสระบุรี (พ.ศ. 2561 – 2565) ฉบับทบทวน**. สืบค้นจาก https://www.opsmoac.go.th/saraburi-action_plan-files-422791791796
- สำนักงานสถิติ.(2564).**สถิติและประชากรศาสตร์**.สืบค้นจาก <http://www.nso.go.th/sites/2014/Pages/home.aspx>
- Cronbach, L. J. (1970). **Essentials of Psychological Test (5th ed.)**. New York: Harper Collins.
- Fritzen, S.A. (2000). **Decentralization and Local Government Performance: A Comparative Approach with Application to Social Policy Reform in Vietnam**. On line, from: <http://www.lib.ume.com/dissertations/fullcit/9957095>.
- Marcus B. Lane. (2006). **Public Participation in Planning: An Intellectual History**. Journal Australian Geographer, 36(3).
- Miniclier, Louis. (1956, December). **Community Development Defined**. The Community Development Review of I.C.A. 3.

Sandmann, L. R., & Vandenberg, L. (1995). **A Framework for 21st Century Leadership.** Journal of Extension, 33(6).

Taro Yamane. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis.** (3rd ed). New York: Harper and Row.

WHO and UNICEF (1978). **Report of the International Conference on Primary Health Care.** New York: N.P.Press.